ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ
ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ
ԵՒ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ
ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Որդեգրուած Է. Պատգամաւորական ժողովին կողմէ
2014 Յունիս

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

	Էջ
ՆԱԽԱԲԱՆ	6
1. ԱՆՈՒՆ, ՏԱՐԲԵՐԱՆՇԱՆ, ԲՆՈՐՈՇՈՒՄ	8
2. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՊԱՏԱԿ	8
3. ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ	9
4. ԱՆԴԱՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆ	11
5. ԿԱՌՈՅՑ	13
6. ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐՆԵՐ	20
7. ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ	20
8. ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ	20
9. ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ	20
10. ՄԻԱՒՈՐՆԵՐ	20
11. ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ ԿԱՄ ՄԵԿՈՒՍԻ ԿԱԶՄԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ	20
12. ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՄԵԿՈՒՍԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ	20
13. ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ	21
14. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ	24
15. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆՆԵՐ	27
16. ՀԱՇՈՒԱԿԱՆ	29
17. ԿԱՆՈՆԱԳՐԱՅԻՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ	30

ՆԱԽԱԲԱՆ

Համազգայինը, հանդիսանալով Հ. Յ. Դաշնակցութեան գաղափարականին դրօշակիր եւ անոր հովանաւորութիւնը վայելող միութիւն, մշակոյթի ճամբով իր մասնակցութիւնը կը բերէ Հայ Դատի աշխատանքներուն:

Համազգայինը հիմնուած է Գահիրէի մէջ, 28 մայիս 1928-ին՝ Հայ յեղափոխական դաշնակցութեան որոշումով՝ Հայ կրթական եւ հրատարակչական համազգային ընկերութիւն անունով. ապա, մասնաճիւղեր ստեղծուած են Եգիպտոսի, Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ: Սկիզբը Կեդրոնական վարչութիւնը հաստատուած է Գահիրէ:

Համազգայինը 1930-ին Պէյրութի մէջ հիմնած է Հայ Ճեմարանը՝ գլխաւորաբար Լեւոն Շանթի եւ Նիկոլ Աղբալեանի ջանքերով, ապա հոն փոխադրած է նաեւ իր կեդրոնը:

Ժամանակի ընթացքին Համազգայինի գործունէութիւնը ծաւալած է ու ընդգրկած Սփիւռքի գրեթէ ամբողջ տարածքը:

Համազգայինի Ա. պատգամաւորական ժողովին, գումարուած Աթենքի մէջ 1990-ի օգոստոսին, միութեան անունը կը ստանայ իր ներկայ տարազումը՝ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՒ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ: Նաեւ, այդ թուա-

կանէն սկսեալ, Համազգայինը օժտուած է ընտրովի կեդրոնական վարչութեամբ:

Համազգայինի Կեդրոնական վարչութեան պատասխանատուութեան տակ կը գործեն հետեւեալ հաստատութիւնները՝

- Մելանլքթոն եւ Հայկ Արսլանեան Ճեմարանը, Պէյրութ
- Նշան Փալանճեան Կեդրոնը, Պէյրութ
- Մարսիլիոյ ճեմարանը
- Վահէ Սէթեան տպարանը, հրատարակչականն ու գրախանութը
- Բագին եռամսեան
- Համազգայինի «Լիւսի Թիւթիւնճեան» ցուցասրահը

Համազգայինի բազմաթիւ այլ հաստատութիւնները կը գործեն Շրջանային վարչութիւններու պատասխանատուութեան տակ:

Համազգայինի կայքէջը կարելի է այցելել հետեւեալ վայրին վրայ՝

www.hamazkayin.com

1. ԱՆՈՒՆ, ՏԱՐԲԵՐԱՆՇԱՆ, ԲՆՈՐՈՇՈՒՄ

Յօդ. 1.1 - Միութիւնը կը կոչուի ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՒ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ (ՀՀԿՄՄ), կրճատ՝ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ:

Յօդ. 1.2 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի անունը այլ լեզուներու կը թարգմանուի ըստ տեղական պայմաններուն՝ Կեդրոնական վարչութեան վաւերացումով:

Յօդ. 1.3 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի պաշտօնական տարբերանշանն է՝

Յօդ. 1.4 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆը հայութեան կրթական ու մշակութային նպատակները հետապնդող, ոչ-շահութաբեր կազմակերպութիւն է, ու կը ղեկավարուի ժողովրդավար սկզբունքներով:

2. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՆՊԱՏԱԿ

Յօդ. 2.1 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆը կը հաւատայ ընդհանրական եւ ազգային մշակութային արժէքներու եւ հայեցի կրթութեան կարեւորութեան եւ կը դաւանի Ազատ, Անկախ եւ Միացեալ Հայաստանի իտէալին՝ համոզուած որ միայն սեփական ու ինքնիշխան հայրենիքի մէջ հայ մշակոյթը կրնայ հասնիլ իր ամբողջական ծաղկումին:

Յօդ. 2.2 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի նպատակն է՝ պահպանել, զարգացնել ու տարածել հայ մշակոյթը եւ կրթութիւնը՝ Հայաստանի ու համայն հայութեան գոյատեւման առաքելութեամբ:

Յօդ. 2.3 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆը յատուկ առաքելութիւն ունի

Սփիւռքի մէջ իբրեւ հայապահպանման օղակ կրթական եւ մշակութային մարզերէն ներս. ան Հայաստանի եւ Սփիւռքի մէջ զարգացող հայկական մշակութային տարբեր երանգներու մերման միջավայր է:

3. ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Յօդ. 3.1 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆը իր կրթական նպատակները կ'իրագործէ ի միջի այլոց հետեւեալ միջոցներով՝

3.1.1 - Կը հաստատէ եւ կը վարէ դպրոցներ, ճեմարաններ եւ ուսումնական այլ հիմնարկներ.

3.1.2 - Կ'օժանդակէ մասնագիտացած մարդուժի պատրաստութեան.

3.1.3 - Կը քաջալերէ մշակութային-գեղարուեստական ծիրքեր ցուցաբերող անհատները, եւ ի հարկին նիւթապէս կ'օժանդակէ անոնց՝ յատուկ կրթաթոշակներ յատկացնելով այն ուսանողներուն, որոնք կ'ուզեն մասնագիտանալ հայ գրականութեան եւ արուեստի, ինչպէս նաեւ ուսուցչական եւ հանրային-հրապարակային ասպարէզներու բնագաւառներուն մէջ:

Յօդ. 3.2 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆը իր մշակութային նպատակները կ'իրագործէ ի միջի այլոց հետեւեալ միջոցներով՝

3.2.1 - Կը հաստատէ եւ կը վարէ հաւաքատեղիներ, մատենադարաններ ու թանգարաններ.

3.2.2 - Կը կազմակերպէ գիրքերու, թերթերու, գրական-ուսումնասիրական հանդէսներու, խտասալիկներու, շարժանկարներու եւ այլ լսողատեսողական եւ համակարգչային նիւթերու պատրաստութիւնը, հրատարակութիւնը եւ տարածումը, ինչպէս նաեւ համացանցի վրայ զետեղումը.

3.2.3. - Կը կազմակերպէ փառատօներ, հանդիսութիւններ, թատերական, երաժշտական, պարային կամ այլ գեղարուեստական ելոյթներ, դասախօսութիւններ, ասուլիսներ, ցուցահանդէսներ, մրցանքներ, ընկերային եւ այլազան ձեռնարկներ.

3.2.4 - Կը կազմակերպէ ձայնասփիւռի եւ հեռատեսիլի յայտագիրներ.

3.2.5 - Կը քաջալերէ հեղինակներն ու արուեստագէտները, ի հարկին նիւթապէս կ'օժանդակէ անոնց՝ հրատարակելով եւ տարածելով անոնց գործերը, կազմակերպելով անոնց այցելութիւնները Շրջանէ Շրջան, Հայրենիքէն Արտերկիր եւ փոխադարձաբար.

3.2.6 - Զանազան ձեռնարկներով (ցուցահանդէս, հանդիսութիւն, հրատարակութիւններ եւայլն), հայութիւնը, հայ մշակոյթը, հայոց պատմութիւնը եւ Հայ Դատի մշակութային երեսը կը ծանօթացնէ հայ թէ օտար հասարակութեան:

3.2.7 - Կը գործակցի մշակութային այլ կազմակերպութիւններու հետ՝ Հայաստանի թէ Արտերկրի մէջ.

3.2.8 - Կը գործակցի եւ ի հարկին կ'անդամակցի միջազգային մշակութային կազմակերպութիւններու:

Յօդ. 3.3 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆը իր նիւթական միջոցները կրնայ ապահովել՝

3.3.1 - Անդամավճարներէ.

3.3.2 - Նուիրատուութիւններէ եւ կտակներէ.

3.3.3 - Հիմնադրամներու գոյացումէ եւ ապահով շահարկումէ.

3.3.4 - Պետական յատկացումներ.

3.3.5 - Յանգանակութիւններ.

3.3.6 - Յասութաբեր ձեռնարկներ.

3.3.7 - Գիրքերու թէ այլ մշակութային արտադրութիւններու վաճառքներ:

Յօդ. 3.4 - ՅԱՄԱԶԳԱՅԻՆը կրնայ նաեւ ունենալ սեփական կալուածներ, կատարել շինութիւններ, եւ օգտագործել զանոնք իր գործունէութիւնը զարգացնելու, ինչպէս նաեւ եկամուտ ապահովելու համար:

Յօդ. 3.5 - ՅԱՄԱԶԳԱՅԻՆը կրնայ ապահովել հեղինակի իրաւունքներ՝ ըլլան անոնք ուղղակիօրէն բխած միութեան ձեռնարկներէն, թէ՝ մասնակի իրաւունքներ բխած միութեան ունեցած զանազան մասնակցութիւններէն, հրատարակչական թէ այլ ձեռնարկներու կազմակերպչական աշխատանքներու ծիրին մէջ:

4. ԱՆԴԱՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 4.1 - ՅԱՄԱԶԳԱՅԻՆի կրնայ անդամակցիլ 16 տարիքը ամբողջացուցած այն անհատը, որ կ'ընդունի անոր կանոնագիրը եւ յանձնառու կը դառնայ մասնակցիլ անոր նպատակներու եւ առաջադրանքներու իրականացման աշխատանքներուն:

Յօդ. 4.2 - Անդամակցութեան դիմումնագիրը կը յղուի ամենէն մօտիկ վարչական միաւորին, առ ի վաւերացում:

Յօդ. 4.3 - Յամազգայնական մը կրնայ մաս կազմել առաւելագոյնը մէկ Աշխարհագրական Մասնաճիւղի եւ, միաժա-

մանակ, մի քանի Մասնագիտացած Մասնաճիւղերու, սակայն իր ընտրական եւ ցենզի պարտաւորութիւնները կը կատարէ միայն մէկ (գլխաւոր) Մասնաճիւղի մէջ: Գլխաւոր Մասնաճիւղը կը ճշդէ ինք՝ Շրջանային Վարչութեան կամ Մեկուսի Վարչութեան վաւերացումով:

Յօդ. 4.4 - Իր բնակավայրը փոխած անդամը կրնայ փոխանցուիլ իր նոր բնակավայրի Աշխարհագրական մասնաճիւղին: Անդամի մը մասնաճիւղէ մասնաճիւղ կամ շրջանէ շրջան փոխանցումը կը կատարուի Շրջանային կամ Մեկուսի վարչութեան կողմէ տրուած փոխանցագրով:

Յօդ. 4.5 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի անդամը կը վճարէ անդամատուրք՝ որոշուած Շրջանային Ժողովին կամ Մեկուսի Կազմի Ընդհանուր Ժողովին կողմէ:

Յօդ. 4.6 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի անդամը կը վայելէ ընտրելու եւ ընտրուելու իրաւունք:

Յօդ. 4.7 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆը կը սահմանէ պատուոյ անդամի կարգավիճակ, որ կը տրուի մշակոյթի, գիտութեան եւ դպրութեան մէջ կարեւոր նպաստ բերած հայ թէ ոչ-հայ անհատներու՝ Կեդրոնական Վարչութեան, ինչպէս նաեւ Պատգամաւորական Ժողովներու որոշումով: Շրջանները եւ մասնաճիւղերը կրնան պատուոյ անդամութեան արժանի թեկնածուներու անուններ ներկայացնել Կեդրոնական Վարչութեան:

Յօդ. 4.8 - Պատուոյ անդամները կը հրաւիրուին խորհրդակցական ձայնով մասնակցելու ժողովներուն:

Յօդ. 4.9 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԷն անդամ մը կրնայ հրաժարիլ իր գրաւոր դիմումով կամ մասնաճիւղի վարչութեան հաստատումով:

Յօդ. 4.10 - Օրինաւոր կերպով հրաժարած անհատ մը կրնայ դարձեալ ընդունուիլ իբրեւ անդամ, եթէ վերստին գրաւոր դիմում կատարէ:

Յօդ. 4.11 - Սոյն կանոնագրի հիմունքը խախտող անդամի մը նկատմամբ կարգապահական միջոցառումները կը ճշդուին Շրջաններու կամ Մեկուսի Կազմերու ներքին կանոնագիրներու միջոցաւ:

5. ԿԱՌՈՅՑ

Յօդ. 5.1 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի կազմակերպական գլխաւոր տարրերն են՝

5.1.1. Մասնաճիւղը

Համազգայինի կառոյցի հիմնական օղակը մասնաճիւղն է: Մասնաճիւղը կրնայ ըլլալ Աշխարհագրական կամ Մասնագիտական:

1. Աշխարհագրական Մասնաճիւղը խմբակցութիւն մըն է, որուն անդամները կը բնակին աշխարհագրական տուեալ շրջանի մը մէջ եւ որ կը գործէ այդ շրջանին մէջ: Ան կ'ունենայ բազմաճիւղ գործունէութիւն:

Մասնագիտական Մասնաճիւղը զուտ մասնագիտական գործունէութիւն ունեցող խմբակցութիւն է եւ գործելու իրաւունք ունի իրեն վերաբերող մարզէն ներս: Ան կ'ունենայ գործունէութեան յստակօրէն բանաձեւուած նպատակ եւ միջոցներ:

Ծանօթ.- Շրջանները եւ Մեկուսի Կազմերը կը ճշդեն թէ իրենք կ'ունենան Աշխարհագրական Մասնաճիւղերու դրութիւն, Մասնագիտական Մասնաճիւղերու դրութիւն թէ՛ խա՛ռն դրութիւն:

2. Մասնաճիւղը կազմուած կ'ըլլայ 7 եւ աւելի համազգայնականներէ:

Ծանօթ.- Բացառիկ պայմաններու մէջ, Մեկուսի Վարչութեան, Շրջանային Վարչութեան կամ Կեդրոնական Վարչութեան արտօնութեամբ, Մասնաճիւղի անդամներուն թիւը կրնայ 7էն պակաս ըլլալ:

3. Համազգայնականներ կը միանան այս կամ այն Մասնաճիւղին կամաւորութեան հիմունքով:

Մասնաճիւղը կրնայ կազմուիլ համազգայնականներու դիմումին վրայ եւ Մեկուսի Վարչութեան, Շրջանային Վարչութեան կամ Կեդրոնական Վարչութեան վաւերացումով:

Մասնաճիւղը կրնայ նաեւ առաջադրուիլ Մեկուսի Վարչութեան, Շրջանային Վարչութեան կամ Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ, պայմանաւ որ միշտ յարգուի համազգայնականներու կամաւոր մասնակցութեան սկզբունքը:

Ծանօթ.1 - Կեդրոնական Վարչութիւնը կրնայ Մասնաճիւղ առաջադրել կամ Մասնաճիւղի մը կազմութիւնը վաւերացնել միայն աշխարհագրական առանձնացած շրջաններու մէջ (շրջաններ, ուր Շրջանային Վարչութիւն կամ Մեկուսի Վարչութիւն գոյութիւն չունի):

Ծանօթ.2- Մասնաճիւղը կ'ունենայ իր Վարչութիւնը, եթէ անդամներուն թիւը 7 կամ աւելի է: Այլապէս գործը կը կազմակերպուի եւ կը ղեկավարուի հաւաքական դրութեամբ:

4. Մասնաճիւղը կը մշակէ գործունէութեան ծրագիր, որ կը ներկայացուի Շրջանային Վարչութեան, կամ Մեկուսի Վարչութեան, առ ի վաւերացում: Երբ Մասնաճիւղը կապուած է Կեդրոնական Վարչութեան, գործունէութեան ծրագիրը կը վաւերացուի Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ:

5. Մասնաճիւղ մը կը լուծարուի

ա- Իր ընդհանուր ժողովի դիմումին վրայ եւ գերադաս մարմնի վաւերացումով:

բ- Գերադաս մարմնի նախաձեռնութեամբ, կանոնագրի կարեւոր խախտումներու կամ երկարատեւ անգործութեան պարագային:

6. Մասնաճիւղի մը լուծարման պարագային անոր գոյքերն ու պատրաստ գումարները կը փոխանցուին Շրջանային Վարչութեան, կամ Մեկուսի Վարչութեան:

Ծանօթ.- Երբ Մասնաճիւղը կապուած է Կեդրոնական Վարչութեան, գոյքերն ու գումարները կը փոխանցուին Կեդրոնական Վարչութեան:

7. Մասնաճիւղը կը համադրէ իր պատասխանատուութեան տակ գործող միաւորներու, գեղարուեստական խումբերու կամ յանձնախումբերու, հաստատութիւններու եւ հաւաքատեղիներու կամ մշակութային տուներու գործունէութիւնը:

Ծանօթ.- Մասնագիտական մասնաճիւղերը իրենց կապուած միաւորներ չեն ունենար:

8. Շրջանի մը մէջ գործող Մասնաճիւղերը համարատու են Շրջանային Վարչութեան: Մեկուսի Կազմի շրջանին մէջ գործող Մասնաճիւղերը համարատու են Մեկուսի Վարչութեան:

5.1.2 - Մեկուսի Կազմը

1. Մեկուսի Կազմը առանձնացած շրջան մըն է, ուր համազգայնականներու թիւը 25-ի եւ 150-ի միջեւ է:

2. Մեկուսի Կազմը կ’ունենայ իր Մեկուսի Վարչութիւնը, որ կ’ընտրուի շրջանի բոլոր Մասնաճիւղերու ընդհանուր ժողովին կողմէ:

3. Մեկուսի Վարչութիւնը կը կազմակերպէ շրջանային բնոյթի իր գործունէութիւնը:

4. Մեկուսի Վարչութիւնը կը համադրէ իր պատասխանատուութեան տակ գործող Մասնաճիւղերու, գեղարուեստական կամ այլ Միաւորներու կամ յանձնախումբերու, հաստատութիւններու եւ հաւաքատեղիներու կամ մշակութային տուներու գործունէութիւնը:

5. Մեկուսի Վարչութիւնները համարատու են Կեդրոնական Վարչութեան:

5.1.3 - Շրջանը

.1 Շրջանը մէկէ աւելի Մասնաճիւղերու խմբաւորումն է՝ տուեալ աշխարհագրական շրջանի մը մէջ: Շրջանին մէջ համազգայնականներու թիւը առնուազն 151 է:

.2 Կ’ունենայ իր Շրջանային Վարչութիւնը՝ ընտրուած Շրջանային Ժողովին կողմէ.

.3 Շրջանային Վարչութիւնը կը կազմակերպէ շրջանային բնոյթի իր գործունէութիւնը.

.4 Շրջանային Վարչութիւնը կը համադրէ իր պատասխանատուութեան տակ գործող Մասնաճիւղերու, գեղարուեստական կամ այլ Միաւորներու կամ յանձնախումբերու, հաստատութիւններու եւ հաւաքատեղիներու կամ մշակութային տուներու գործունէութիւնը:

.5 Շրջանային Վարչութիւնները համարատու են Կեդրոնական Վարչութեան:

5.1.4 - Կեդրոնական Վարչութիւնը

.1 Կեդրոնական Վարչութիւնը Պատգամաւորական Ժողովին կողմէ ընտրուած գերագոյն մարմինն է.

.2 Կը վարէ, կը համադրէ ու կը ներդաշնակէ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի ընդհանուր համաշխարհային գործունէութիւնը:

Յօդ. 5.2 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի կազմակերպական այլ տարրերն են՝

5.2.1 Գեղարուեստական կամ այլ բնոյթի խումբերը կամ յանձնախումբերը, հաստատութիւնները, գրասենեակները, հաւաքատեղիները եւ մշակոյթի տուները

.1 Անոնք կը գործեն Մասնաճիւղի մը, Մեկուսի Կազմի մը, Շրջանի մը կամ Կեդրոնական Վարչութեան պատասխանատուութեան տակ.

.2 Կրնան ունենալ իրենց ներքին կանոնագիրը՝ ներդաշնակ սոյն Ընդհանուր Կանոնագրին հետ:

5.2.2 - Միաւորները,

.1 Միաւորները գեղարուեստական կամ այլ բնոյթի խումբեր են.

.2 Կը գործեն իրենց մասնագիտութեան մարզին մէջ.

.3 Կ'ունենան իրենց վարչութիւնը ու ներքին կանոնագիրը՝ ներդաշնակ սոյն ընդհանուր կանոնագրին հետ:

.4 Միաւորներու Վարչութիւնները համարատու են այն մարմնին, որուն կողմէ հաստատուած են (Աշխարհագրական Մասնաճիւղի մը Վարչութեան կամ Մեկուսի Վարչութեան կամ Շրջանային Վարչութեան)։

Յօդ. 5.3 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆը ունի հետեւեալ ժողովներն ու վարչութիւնները.

5.3.1 Մասնաճիւղի կամ Մեկուսի Կազմի Ընդհանուր ժողով

.1 Ան Մասնաճիւղի կամ Մեկուսի Կազմի գերագոյն ժողովն է.

.2 Կը գումարուի տարին նուազագոյնը մէկ անգամ.

.3 Կը քննարկէ շրջանաւարտ վարչութեան գործունէութիւնը.

.4 Կ'ընտրէ նոր վարչութիւն։

.5 Մասնաճիւղի կամ Մեկուսի Կազմի տարեկան կամ այլ ժողովներու բնոյթն ու գումարման պայմանները կը ճշդուին Շրջաններու կամ Մեկուսի Կազմերու ներքին կանոնագրով ։

5.3.2 - Շրջանային ժողով

.1 Ան Շրջանի գերագոյն ժողովն է.

.2 Կը գումարուի մէկ կամ երկու տարին անգամ մը.

.3 Կը քննարկէ շրջանաւարտ վարչութեան գործունէութիւնը.

.4 Կ'ընտրէ նոր վարչութիւն։

.5 Շրջանային ու Արտակարգ շրջանային ժողովներու բնոյթն ու գումարման պայմանները կը ճշդուին Շրջաններու ներքին կանոնագրով :

5.3.3 - Պատգամաւորական Ժողով

.1 Ան ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի գերագոյն ժողովն է.

.2 Կը գումարուի չորս տարին անգամ մը.

.3 Կը քննարկէ շրջանաւարտ Կեդրոնական Վարչութեան գործունէութիւնը.

.4 Կ՚ընտրէ նոր Կեդրոնական Վարչութիւն:

.5 Պատգամաւորական ու արտակարգ պատգամաւորական ժողովներու բնոյթն ու գումարման պայմանները ճշդուած են սոյն Ընդհանուր Կանոնագրով:

Յօդ. 5.4 - Վարչութիւններուն միջեւ փոխադարձ հասկացողութեամբ կը պահուին յարաբերութիւնները՝ վերադաս վարչութեան գիտութեամբ:

Յօդ. 5.5 - Լուծարում

5.5.1 - Մասնաճիւղի մը կամ Միաւորի մը լուծարման պարագային անոր կալուածներու, գոյքերու եւ արխիւներու տնօրինումը կը կատարուի Շրջանային Վարչութեան կամ Մեկուսի Վարչութեան հայեցողութեամբ:

5.5.2 - Շրջանի մը կամ Մեկուսի Կազմի մը լուծարման պարագային անոր կալուածներու, գոյքերու եւ արխիւներու տնօրինումը կը կատարուի Կեդրոնական Վարչութեան հայեցողութեամբ:

6. ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐՆԵՐ

Յօդ. 6.1 - Մեկուսի Կազմերու, Միաւորներու եւ Շրջաններու ներքին կանոնագիրները կը մշակուին Շրջանային Ժողովներուն կամ Մեկուսի Կազմերու Ընդհանուր Ժողովներուն կողմէ:

Յօդ. 6.2 - Ներքին կանոնագիրները կը պարունակեն սոյն Ընդհանուր Կանոնագրի բոլոր յօդուածները, այլեւ Մասնաճիւղերու, Մեկուսի Կազմերու, Միաւորներու եւ Շրջաններու վերաբերեալ բաժիններ, եւ կրնան պարունակել յաւելեալ յօդուածներ ընդհանուր կանոններու, ժողովավարական կանոններու եւ այլ բաժիններու մէջ:

Յօդ. 6.3 - Ներքին կանոնագիրները կը վաւերացուին Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ:

Ծանօթ. Ներքին կանոնագիրներուն մէջ սոյն Ծանօթագրութիւնը կը փոխարինուի ստորեւ նշուած բաժիններով **(7-12)**, ըստ կարիքի:

7. ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

8. ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

9. ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

10. ՄԻԱՒՈՐՆԵՐ

11. ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ ԿԱՄ ՄԵԿՈՒՍԻ ԿԱԶՄԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

12. ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՄԵԿՈՒՍԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

13. ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Յօդ. 13.1 - Պատգամաւորական Ժողովը Համազգայինի գերագոյն ժողովն է: Անոր որոշումները պարտադիր են Համազգայինի բոլոր ժողովներուն, մարմիններուն եւ անդամներուն համար: Կը գումարուի չորս տարին անգամ մը:

Յօդ. 13.2 - Պատգամաւորական Ժողովին իրաւասու ձայնով կը մասնակցին՝

13.2.1 - Շրջաններու պատգամաւորները.

13.2.2 - Մեկուսի Կազմերու պատգամաւորները.

13.2.3 - Շրջանային Վարչութիւններու մէկական ներկայացուցիչները.

13.2.4 - Կեդրոնական Վարչութեան ներկայացուցիչը.

13.2.5 - ՀՅԴ Բիւրոյի ներկայացուցիչը:

Յօդ. 13.3 - Պատգամաւորական Ժողովին ի պաշտօնէ եւ խորհրդակցական ձայնով կը մասնակցին Կեդրոնական Վարչութեան մնացեալ անդամները, անոր կապուած հաստատութիւններուն տնօրէնները կամ պատասխանատուները եւ գրասենեակներու գործադիր տնօրէնները:

Յօդ. 13.4 - Պատգամաւորական Ժողովին խորհրդակցական ձայնով կը մասնակցին նաեւ իրաւասու ձայնով մասնակցողներու թիւին մէկ երրորդին համեմատութեամբ անդամներ, որոնք կը հրաւիրուին Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ՝ հիմնուելով Շրջաններէ եւ Մեկուսի Կազմերէ եկած առաջարկներու վրայ: Կեդրոնական Վարչութիւնը կրնայ խորհրդակցական ձայներու թիւին կէսը իր կողմէ նշանակել:

Յօդ. 13.5 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի անդամ մը կրնայ հետեւիլ Պատգամաւորական Ժողովին, իբր ունկնդիր, Կեդրոնական Վարչութեան գիտութեամբ:

Յօդ. 13.6 - Պատգամաւորական Ժողովին մասնակցող պատգամաւորներուն թիւը կը ճշդուի հետեւեալ ձեւով.

13.6.1 - Մինչեւ 150 անդամի համար՝ 1 պատգամաւոր

13.6.2 - 151-էն 300 անդամի համար՝ 2 պատգամաւոր

13.6.3 - 301-էն 450 անդամի համար՝ 3 պատգամաւոր

13.6.4 - 451-էն 600 անդամի համար՝ 4 պատգամաւոր

13.6.5 - 600-էն աւելի անդամի համար՝ 5 պատգամաւոր

Յօդ. 13.7 - Շրջանի մը պատգամաւորները կ'ընտրուին Շրջանային Ժողովին կողմէ, իսկ Մեկուսի Կազմի պատգամաւորը՝ կազմի ընդհանուր ժողովին կողմէ:

Յօդ. 13.8 - Բանաւոր պատճառաւ բացակայող պատգամաւորներ փոխարինելու համար նոյն ժողովները կ'ընտրեն նաեւ առաւելագոյնը երկու պատգամաւոր:

Յօդ. 13.9 - Շրջաններու ու Մեկուսի Կազմերու պատգամաւորները եւ Շրջանային Վարչութիւններու ներկայացուցիչները իրենց հետ պէտք է ունենան զիրենք ընտրող ժողովին կամ մարմնին կողմէ տրուած լիազօրագիր:

Յօդ. 13.10 - Պատգամաւորական Ժողովը կ'որոշէ պատգամաւորներու ժողովին իրաւասու կամ խորհրդակցական ձայնով մասնակցելու իրաւունքը, որ պայմանաւորուած է Շրջաններու եւ Մեկուսի Կազմերու նիւթական պարտաւորութեանց կատարումով:

Յօդ. 13.11 - Պատգամաւորական Ժողովը օրինաւոր կը նկատուի, երբ՝

13.11.1 - Ներկայ է Շրջաններու եւ Մեկուսի Կազմերու պարզ մեծամասնութիւնը.

13.11.2 - Ներկայ է Շրջաններու եւ Մեկուսի Կազմերու իրաւասու ձայնով պատգամաւորներու պարզ մեծամասնութիւնը:

Յօդ. 13.12 - Պատգամաւորական Ժողովին պատգամաւոր կրնայ ընտրուիլ եւ կամ խորհրդակցական ձայնով հրաւիրուիլ՝ առնուազն երեք տարի ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի մաս կազմած անդամ մը: Այս յօդուածը չի վերաբերիր այն նորակազմ Շրջաններուն կամ Մեկուսի Կազմերուն ուր սոյն պայմանները լրացնող անդամներ չկան:

Յօդ. 13.13 - Պատգամաւորական Ժողովը կը տանի հետեւեալ աշխատանքները.

13.13.1 - Կ՚ընտրէ իր դիւանը եւ բանաձեւի, հաշուեքննիչ, արխիւային թուղթերու քննիչ եւ քուէախոյզ յանձնախումբերը, որոնց իրաւասութիւնները կ՚աւարտին ժողովի փակումին.

13.13.2 - Կը քննէ Շրջաններու եւ Մեկուսի կազմերու քառամեայ գործունէութեանց գերագոյն ժողովներու կողմէ վաւերացուած ամփոփ տեղեկագիրները եւ կը հանէ համապատասխան բանաձեւ.

13.13.3 - Կը քննէ եւ կը գնահատէ Կեդրոնական Վարչութեան եւ անոր ենթակայ հաստատութիւններու բարոյական եւ նիւթական տեղեկագիրները.

13.13.4 - Կը ճշդէ Միութեան յառաջիկայ ժամանակաշրջանի գործունէութեան ուղեգիծը.

13.13.5 - Կը կազմէ Կեդրոնական Վարչութեան նախահաշիւը եւ կը կատարէ Շրջաններու եւ Մեկուսի Կազմերու վրայ ցենզի բաշխումը.

13.13.6 - Ի հարկին կը վերամշակէ Համազգայինի Ընդհանուր Կանոնագիրը.

13.13.7 - Կը քննէ եւ կը լուծէ Շրջանի մը կամ Մեկուսի Կազմի մը մէջ առկախ մնացած հարցերը.

13.13.8 - Կ'ընտրէ Կեդրոնական Վարչութիւն:

Յօդ. 13.14 - Արտակարգ Պատգամաւորական Ժողով կրնայ գումարուիլ՝

13.14.1 - Կեդրոնական Վարչութեան հրաւէրով.

13.14.2 - Շրջաններու եւ Մեկուսի Կազմերու պարզ մեծամասնութեան առաջարկով.

13.14.3 - ՀՅԴ Բիւրոյի հրաւէրով:

14. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 14.1 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի գործադիր գերագոյն մարմինն է Կեդրոնական Վարչութիւնը:

Յօդ. 14.2 - Կեդրոնական Վարչութիւնը կը վարէ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի ընդհանուր գործունէութիւնը՝ սոյն կանոնագրի տրամադրութեանց եւ Պատգամաւորական Ժողովի որոշումներու սահմաններուն մէջ:

Յօդ. 14.3 - Կեդրոնական վարչութիւնը կ'ընտրուի Պատգամաւորական Ժողովին կողմէ, գաղտնի քուէարկութեամբ եւ ձայներու պարզ մեծամասնութեամբ:

Յօդ. 14.4 - Կեդրոնական Վարչութիւնը կը բաղկանայ 7, 9 կամ 11 անդամէ, ընտրուած չորս տարուան համար: Կեդրոնական Վարչութեան անդամները ընտրելի են ոչ աւելի քան երկու յաջորդական անգամներ:

Յօդ. 14.5 - Կեդրոնական Վարչութեան անդամ կրնայ ընտրուիլ առնուազն չորս տարի ՅԱՄԱԶԳԱՅԻՆի մաս կազմած անդամ մը:

Յօդ. 14.6 - Կեդրոնական Վարչութեան դիւանը կը բաղկանայ ատենապետէ մը, փոխ-ատենապետէ մը, ատենադպիրէ մը եւ գանձապահէ մը:

Յօդ. 14.7 - Կեդրոնական Վարչութեան կը պատկանի ՅԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ Ընդհանուր Կանոնագիրին եւ Պատգամաւորական Ժողովի որոշումներուն մեկնաբանութեան իրաւունքը եւ գործադրութեան հսկողութիւնը:

Յօդ. 14.8 - Միայն Կեդրոնական Վարչութիւնը կրնայ համահայկական ձեռնարկներ կազմակերպել, Շրջաններու գործակցութեամբ:

Յօդ. 14.9 - Կեդրոնական Վարչութիւնը կը գործէ մասնագիտացած յանձնախումբերու եւ խնամակալութեանց դրութեամբ, որոնց ժամանակաշրջանը կ'աւարտի Կեդրոնական Վարչութեան ժամանակաշրջանի աւարտին:

Յօդ. 14.10 - Կեդրոնական Վարչութեան ենթակայ յանձնախումբերն են, ի միջի այլոց.

14.10.1 - Կրթական խնամակալութիւնները, որոնք կը զբաղին Կեդրոնական վարչութեան ենթակայ կրթական հաստատութիւններու ուսումնական, տնտեսական եւ կազմակերպչական հարցերով, տնօրէններուն կամ պատասխանատուներուն հետ գործակցաբար.

14.10.2 - Տպագրական, գրատարած եւ հրատարակչական յանձնախումբերը, որոնք կը հսկեն գիրքերու եւ պարբերաթերթերու տպագրութեան, սպառման եւ տպարանի ու գրախանութի գործառնութեանց վրայ, կը պատրաստեն հրատարակելի գործերու պարբերական ծրագիրները, պատրաստել կու տան նոր դասագիրքեր.

14.10.3 - Տնտեսական եւ Հիմնադրամի յանձնախումբերը, որոնք կը զբաղին ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ շարժուն ստացուածքներու շահարկմամբ եւ մշակութային - կրթական հիմնադրամներու յանձանձումով, ու կը հսկեն հաշուապահական աշխատանքներուն:

14.10.4 - Կալուածոց յանձնախումբը, որ կը զբաղի ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ պատկանող անշարժ գոյքերու յանձանձումով՝ առուծախ, խնամք, հաշուեկշիռ, եւայլն, Կեդրոնական Վարչութեան հաստատումով:

Յօդ. 14.11 - Կեդրոնական Վարչութեան ներկայացուցիչը կրնայ մասնակցիլ Շրջանային Վարչութիւններու եւ Մեկուսի Վարչութիւններու ժողովներուն՝ խորհրդակցական ձայնով:

Յօդ. 14.12 - Որեւէ պատճառով Կեդրոնական Վարչութենէն դադրող անդամ մը փոխարինելու համար, Կեդրոնական Վարչութիւնը իր կազմը կ'ամբողջացնէ ըստ իր հայեցողութեան եւ ՀՅԴ Բիւրոյի հաւանութեամբ:

Յօդ. 14.13 - Կեդրոնական Վարչութիւնը իրաւասու է, իր որոշումով կամ Շրջանէ մը կամ Մեկուսի Կազմէ մը եկած պահանջին հիման վրայ, յատուկ լիազօր ներկայացուցիչներ ուղարկելու՝ Շրջանային Վարչութեանց կամ Մեկուսի Վարչութեանց բարոյական եւ նիւթական գործունէութիւնը քննելու, ներքին խնդիրները կարգադրելու եւ անոնց ուղղութիւն տալու համար:

Յօդ. 14.14 - Կեդրոնական Վարչութիւնը, բացառիկ պարագաներու, իրաւասու է լուծելու Շրջանային կամ Մեկուսի Վարչութիւն մը եւ առաջացնելու նշանակովի վարչութիւն, որ կը գործէ առաւելագոյնը մէկ տարի:

Յօդ. 14.15 - Կեդրոնական Վարչութիւնը կը մշակէ իր պատասխանատուութեան տակ գործող կրթական, հրատարակչական եւ այլ յանձնախումբերու եւ խնամակալութիւններու ներքին կանոնագիրները:

Յօդ. 14.16 - Կեդրոնական Վարչութեան ենթակայ կրթական հաստատութիւններու տնօրէնները կը նշանակուին Կեդրոնական Վարչութեան կողմէ, ՀՅԴ Բիւրոյի հաւանութիւնը ստանալէ ետք:

Յօդ. 14.17 - Այն երկիրներուն մէջ, ուր Շրջանային Վարչութիւն կամ Մեկուսի Վարչութիւն չկայ, Կեդրոնական Վարչութիւնը կրնայ յառաջացնել Մասնաճիւղեր, որոնք կապուած կ՚ըլլան ուղղակի իրեն: Նման Մասնաճիւղեր իրենց առաջարկները կրնան ղրկել Պատգամաւորական Ժողովին Կեդրոնական Վարչութեան խողովակով:

15. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

Յօդ. 15.1 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի ոեւէ անդամ չի կրնար միաժամանակ գտնուիլ հաշուետուի եւ հաշուառուի դիրքին մէջ՝ իր պատկանած մարմինին նկատմամբ:

Յօդ. 15.2 - Վարչութեան կամ յանձնախումբի անդամ մը, երբ այդ վարչութեան կամ յանձնախումբի որեւէ գործարքէն կրնայ անձնական շահ մը ունենալ՝ պարտի այդ մասին կանխաւ տեղեակ պահել տուեալ մարմինը:

Յօդ. 15.3 - Նախորդ յօդուածին մէջ յիշուած վարչականը վերոյիշեալ գործառքին քննարկման չի կրնար մասնակցիլ:

Յօդ. 15.4 - Վարչութիւն մը ինքնաբերաբար լուծարուած կը համարուի, երբ կը կորսնցնէ իր անդամներու մեծամասնութիւնը. նման պարագայի, վերադաս վարչութեան կողմէ ու յատուկ մարմնի մը նշանակումով, անմիջապէս կը հրաւիրուի համապատասխան ժողովը՝ նոր վարչութիւն ընտրելու համար:

Յօդ. 15.5 - Մարմինի մը լուծարման որոշումը կը տրուի վերադաս վարչութեան երկու երրորդի մեծամասնութեան ձայնով: Լուծարման ենթակայ մարմնին կը տրուի նախապէս պաշտպանուելու առիթ: Կարգապահական այս տնօրինումին դէմ կարելի է բողոքել վերադաս մարմնին կամ ժողովին՝ որոշումի հաղորդման օրէն մինչեւ երկու ամիս:

Յօդ. 15.6 - ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի հանդէպ հակականոնագրական վիճակի մէջ գտնուող մէկ անդամին դադրեցման որոշումը նոյնպէս կը տրուի վարչութեան երկու երրորդի մեծամասնութեան ձայնով, ենթակային տալով նախապէս պաշտպանուելու առիթ: Կարգապահական այս տնօրինումին դէմ կարելի է բողոքել վերադաս մարնին կամ ժողովին՝ որոշումի հաղորդման օրէն մինչեւ երկու ամիս:

Յօդ. 15.7 - Վերոյիշեալ կարգապահական որոշումներուն դէմ ներկայացուած բողոքները պէտք է տնօրինուին բողոքի ներկայացուած թուականէն մինչեւ երկու ամիս:

Յօդ. 15.8 - Վարչութեան մը բոլոր անդամները պատասխանատու են վերադաս ժողովին:

Յօդ. 15.9 - Վարչութիւնները չեն կրնար իրենց գանձէն որեւէ փոխատուութիւն ընել ոեւէ անհատի կամ անդամի:

Յօդ. 15.10 - Վարչութիւն մը կրնայ ՅԱՄԱԶԳԱՅԻՆի անունով փոխառութիւններ կատարել, միայն այն պարագային, երբ այդ փոխառութիւնները պիտի գործածուին միութեան նպատակներուն համար, եւ այդ՝ վերադաս մարմնի հաւանութեամբ:

Յօդ. 15.11 - Յիմնադրամներէ գոյացած գումարները պէտք է գործածուին իրենց նպատակին համար միայն:

Յօդ. 15.12 - Վարչութիւնները պարտաւոր են համապատասխան ժողովներու վաւերացուցած նախահաշիւի սահմաններուն մէջ գործել:

16. ՅԱՇՈՒԱԿԱՆ

Յօդ. 16.1 - Վարչութիւնները պարտաւոր են իրենց հաշիւները պահել կանոնաւոր եւ օրինաւոր հաշուապահութեամբ:

Յօդ. 16.2 - Ամէն մարմին պարտաւոր է պահել մուտքի եւ ելքի համապատասխան փաստաթուղթեր, կանոնաւոր կերպով:

Յօդ. 16.3 - Վարչութեան գանձումները կը պահուին դրամատունը՝ ՅԱՄԱԶԳԱՅԻՆի հաշուեհամարին, իսկ վճարումները կը կատարուին վճարագրով (չէք)՝ վարչական երեք իրաւասու անդամներէ երկուքին (բայց ոչ հաշուապահին) ստորագրութեամբ, եւ համապատասխան փաստաթուղթերու հիման վրայ:

Յօդ. 16.4 - Ընթացիկ ծախսերու համար գանձապահին մօտ մնացող գումարը կը ճշդուի վարչութեան կողմէ:

Յօդ. 16.5 - Կեդրոնական, Շրջանային ու Մեկուսի Կազմի վարչութիւններու հաշուեկշիռները պէտք է պատրաստուած ըլլան հաշուեստուգիչ (audit) սպասարկութեան կողմէ:

Յօդ. 16.6 - Ժողովներու կողմէ ընտրուած հաշուեքննիչ մարմինները հաշուեքննութիւնը կը կատարեն ըստ էու-թեան:

Յօդ. 16.7 - Վարչութեան մը տնտեսական տարեշրջանը կը ճշդուի վերադաս ժողովին կողմէ:

Յօդ. 16.8 - Ամէն վարչութիւն պարտաւոր է գանձած գումարին համար տալ համապատասխան ստացագիր՝ գանձապահի ստորագրութեամբ:

Յօդ. 16.9 - Վարչութեան ծախսերը կը կատարուին միայն վարչութեան ժողովի որոշումով եւ համապատասխան ար-ձանագրութեամբ:

Յօդ. 16.10 - Վարչութիւնը պարտի իր հաշիւները վերա-դաս մարմնին ներկայացնել իր ժամանակաշրջանի աւար-տին:

17. ԿԱՆՈՆԱԳՐԱՅԻՆ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Յօդ. 17.1 - Միայն Պատգամաւորական Ժողովը իրաւասու է սոյն Ընդհանուր Կանոնագիրը փոփոխութեան ենթարկե-լու, պայմանաւ որ՝

17.1.1 - Մասնաճիւղերու եւ Շրջաններու կողմէ բխած կա-նոնագրային փոփոխութեան առաջարկները ներկայացուին

Կեդրոնական Վարչութեան՝ Պատգամաւորական Ժողովէն առնուազն վեց (6) ամիս առաջ.

17.1.2 - Իսկ Կեդրոնական Վարչութիւնը Շրջաններու եւ Մեկուսի Կազմերու ժողովներու քննութեան յանձնած ըլլայ փոփոխութեան առաջարկները Պատգամաւորական Ժողովէն առնուազն չորս (4) ամիս առաջ:

Յօդ. 17.2 - Ընդհանուր Կանոնագրին մէջ փոփոխութիւնները կը կատարուին ձայներու երկու երրորդի մեծամասնութեամբ: